

K.K.U.S.H. - sectie 4B:
"GEHOORZAAMHEIDSPROGRAMMA VOOR ALLE HONDEN"
Reglementen in voege vanaf 16.08.2013

- 1 DOELSTELLINGEN.

- 2 REGLEMENTEN EN PRAKTISCHE RICHTLIJNEN BIJ HET INRICHTEN VAN BREVETPROEVEN EN WEDSTRIJDEN.
  - 2.1. Algemeen inrichtingsreglement
  - 2.2. Algemene beoordelingscriteria
  - 2.3. Terrein
  - 2.4. Inschrijvingen
  - 2.5. Indeling van de deelnemende honden
  - 2.6. Toelatingsvoorwaarden bij wedstrijden
  - 2.7. Herkansingen
  - 2.8. Administratieve verplichtingen
  - 2.9. Geleiders
  - 2.10. Keurmeesters
  - 2.11. Beoordelingsbladen
  - 2.12. Proeven tot het behalen van een brevet
    - 2.12.1. Officieel brevet
    - 2.12.2. Vermelding van de resultaten
    - 2.12.3. Deelname
  - 2.13. Wedstrijdvormen: Brevet, Debutantenprogramma (DP), GP 1 en GP 2

- 3 OVERGANGEN
  - 3.1. Van DP naar GP 1
  - 3.2. Van GP 1 naar GP 2

- 4 OEFENINGEN VOOR BREVETPROEVEN EN WEDSTRIJDEN (DP EN GP 1)
  - 4.1. Algemene richtlijnen
  - 4.2. Beschrijving van de oefeningen en puntentelling
    - 4.2.1. Oef. 1: Volgen aan de voet
      - 4.2.1.1.: Aan de leiband 15 punten
      - 4.2.1.2.: In vrijheid 15 punten
    - 4.2.2. Oef. 2: Terugsturen 15 punten
    - 4.2.3. Oef. 3: Down (blijven liggen) 10 punten
    - 4.2.4. Oef. 4: Oproepen 15 punten (enkel brevet)
: Terugroepen en onderbreken 20 punten (enkel DP en GPI)
    - 4.2.5. Oef. 5: Houdingen 10 punten
    - 4.2.6. Oef. 6: Voorstellen van de hond 5 punten (enkel brevet)
    - 4.2.7. Oef. 7: Terugbrengen van een voorwerp 15 punten
    - 4.2.8. Algemene houding

- 5 OEFENINGEN VOOR WEDSTRIJDEN GP 2
  - 5.1. Algemene richtlijnen
  - 5.2. Beschrijving van de oefeningen en puntentelling
    - 5.2.1. Oef. 1: Onaangelijnd volgen 40 punten
    - 5.2.2. Oef. 2: Ter plaatse blijven 20 punten
    - 5.2.3. Oef. 3: Apporteren 15 punten
    - 5.2.4. Oef. 4: Terugsturen naar de plaats 20 punten
    - 5.2.5. Oef. 5: Houdingen 15 punten
    - 5.2.6. Oef. 6: Verloren voorwerp 20 punten
    - 5.2.7. Oef. 7: Een oefening uit GP 1 20 punten
    - 5.2.8. Algemene houding

6 VETERANENPROGRAMMA

6.1 Algemene richtlijnen

6.2. Beschrijving van de oefeningen en puntentelling

6.2.1. Oef. 1: Volgen in vrijheid	40 punten
6.2.2. Oef. 2: Ter plaatse blijven	20 punten
6.2.3. Oef. 3: Apporteren	15 punten
6.2.4. Oef. 4: Terugsturen naar de plaats	20 punten
6.2.5. Oef. 5: Houdingen	15 punten
6.2.6. Oef. 6: Terugbrengen van een voorwerp	20 punten
6.2.7. Oef. 7: Oproepen met hindernissen	20 punten
6.2.8. Algemene houding	
TOTAAL:	150 punten

7 PROGRAMMA VOOR ANDERSVALIDEN

7.1 Algemene richtlijnen

7.2 Beschrijving van de oefeningen en puntentelling

7.2.1. Oef. 1: Volgen aan de leiband	15 punten
7.2.2. Oef. 2: Volgen in vrijheid	15 punten
7.2.2. Oef. 3: Terugsturen	15 punten
7.2.3. Oef. 4: Down (blijven liggen)	10 punten
7.2.4. Oef. 5: Terugroepen en onderbreken	20 punten
7.2.5. Oef. 6: Houdingen	10 punten
7.2.7. Oef. 7: Terugbrengen van een voorwerp	15 punten
7.2.8. Algemene houding	
TOTAAL:	100 punten

1. DOELSTELLINGEN:

Het doel van dit programma is de liefhebbers en alle hondeneigenaars aan te zetten om hun hond op te voeden en aan een geleidelijke africhting te onderwerpen met als basis de gehoorzaamheid. Het programma werd derwijze opgesteld dat alle rassen, zonder onderscheid, er aan kunnen deelnemen.

Aangezien de hond, bij een dergelijke vorm van opvoeding en africhting, in contact komt met andere honden en personen, zal hij meer zelfvertrouwen krijgen. Door de verworven kalmte en gehoorzaamheid en verder door zijn onberispelijk gedrag in gezelschap, zal hij zijn eigenaar allerlei onaangenaamheden besparen wat er toe zal bijdragen dat zijn kansen op behoorlijke resultaten bij diverse keuringen kunnen verbeteren. Het zal zijn loopbaan als tentoonstellingshond zeker niet schaden doch eerder ten goede komen.

Het programma kan tenslotte ook een uitgangspunt zijn naar andere disciplines in de hondensport vermits de beoefenaars leren geloven in hun mogelijkheden als opvoeders.

Het gehoorzaamheidsprogramma kan tot een tweevoudig resultaat leiden:

- 1: Het behalen van het brevet waarbij dient opgemerkt dat enkel honden met een door de KKUSH erkende stamboom, het officiële brevet kunnen bekomen dat door de KKUSH wordt uitgereikt (**niet gebarreerde kaart**). Honden van onbekende afstamming behalen een clubbrevet (**gebarreerde kaart**) dat **eveneens door de KKUSH uitgereikt wordt**. Bij het behalen van het brevet dient de hond tenminste 12 maanden oud te zijn.
- 2: Het deelnemen aan wedstrijden die alleen bestemd zijn voor gebrevetteerde honden. Door het programma in competitie te brengen in de vorm van wedstrijden, kan aan het publiek getoond worden wat dit programma vermag voor alle hondenrassen. Het kan een aansporing zijn voor hondeneigenaars om toe te treden tot een door de KKUSH en de FCI erkende club en in de toekomst enkel verder te werken met honden met een door deze instanties erkende stamboom.

2. REGLEMENTEN EN PRACTISCHE RICHTLIJNEN BIJ HET INRICHTEN VAN PROEVEN EN WEDSTRIJDEN:

2.1. Algemeen inrichtingsreglement

De wedstrijden en proeven tot het behalen van het brevet vallen onder de algemene inrichtingsreglementen van de KKUSH op werkproeven en wedstrijden.

Opgemerkt dient te worden dat de proeven en wedstrijden, zelfs al werden deze gepubliceerd in de sportkalender, nog officieel moeten aangevraagd worden bij de KMSH en dit ten laatste twee maanden voor de datum van de inrichting. Kalenderwijzigingen kunnen gebeuren na goedkeuring door het bureel van de sectie 4B.

2.2. Algemene beoordelingscriteria

De keurmeesters die uitgenodigd worden tot het keuren van de proeven of wedstrijden zullen steeds voor ogen houden dat iedere opgelegde oefening een fundamentele overeenkomst moet vertonen met gelijkaardige situaties in het dagelijks leven.

Tijdens het beoordelen van de proeven of wedstrijden dienen de keurmeesters ook rekening te houden met de hierboven geschreven doelstellingen van het programma dat reeds werd goedgekeurd door de K.R. in haar vergadering van 19 mei 1957.

2.3. Terrein

De oefeningen worden afgelegd op het terrein van de inrichtende club wanneer dit maar voldoende vrij en ruim is en in een zo natuurlijk mogelijke omgeving.

2.4. Inschrijvingen

De inschrijvingen gebeuren, per deelnemer, schriftelijk (bij voorkeur met een uniform inschrijvingsformulier, zie voorbeeld op de site van de sectie) of per e-mail en zijn steeds vergezeld van het inschrijvingsgeld. Inschrijven verplicht tot betaling van het inschrijvingsgeld.

Schriftelijk annuleren kan met geldige redenen gebeuren tot 4 weken voor de wedstrijd nochtans kunnen administratiekosten aangerekend worden (max. 40% van het inschrijvingsgeld). Nadien blijft het inschrijvingsgeld verschuldigd

Voor de officiële wedstrijden wordt het max. inschrijvingsbedrag bepaald door de sectie 4B.

De inrichters hebben de mogelijkheid om wanbetalers op de forfait lijst te plaatsen, mits te voldoen aan de geldende reglementen. Zij hebben ook het recht om inschrijvingen te weigeren, zelfs zonder opgave van redenen.

Beperking in aantal deelnemers per wedstrijd:

Brevet, DP en GP 1: 8 H / u / 2K – Max. 6 uren keuren

GP 2: 5 H / u / 2K – Max. 6 uren keuren

Veteranenprogramma: 5H/u/2K – max. 6uren keuren

Andersvalidenprogramma: 5H/u/2K – max. 6 uren keuren

Maximaal kunnen 6 keurmeesters uitgenodigd worden per programma. De inrichters dienen er evenwel op te letten dat de keurmeesters slechts maximum 3 programma 's te beoordelen krijgen.

Tijdens het verloop van de wedstrijd dienen dezelfde oefeningen door dezelfde ploeg keurmeesters beoordeeld te worden. Bij de proeven voor het behalen van het brevet mag hier evenwel van afgeweken worden.

2.5. Indeling van de deelnemende honden

- Brevet: Groepen van maximum 8 honden per uur en per 2 keurmeesters, reuen en teven door elkaar. Loopse teven kunnen enkel deelnemen bij afzonderlijk ingerichte brevetproeven.
- DP / GP 1: Groepen van maximum 8 honden per uur en per 2 keurmeesters, reuen en teven door elkaar. De laatste groep wordt uitsluitend samengesteld met teven plus eventuele loopse teven.
- GP 2: Groepen van maximum 5 honden per uur en per 2 keurmeesters, reuen en teven door elkaar. De laatste groep wordt uitsluitend samengesteld met teven plus eventuele loopse teven.
- **Veteranen: Groepen van maximum 5 honden per uur en per 2 keurmeesters, reuen en teven door elkaar. Loopse teven kunnen enkel deelnemen bij afzonderlijk ingerichte veteranenproeven.**
- **Andersvaliden: Groepen van maximum 5 honden per uur en per 2 keurmeesters, reuen en teven door elkaar. Loopse teven kunnen enkel deelnemen bij afzonderlijk ingerichte proeven.**

De inrichters dienen er vooral voor te zorgen dat deze groepen telkens volledig zijn. Indien er onvoldoende honden zijn voor een volledig programma zullen er vrije plaatsen voorzien worden in de laatste groep aangezien het steeds mogelijk is dat hier loopse teven bijkomen.

Ze dienen ook rekening te houden met volgende punten:

- De keuringen mogen niet aanvangen voor 10.00 uur.
- Passend in de volledige dagindeling wordt een middagpauze voorzien van tenminste één tot anderhalf uur.
- De groepen zullen gelijk verdeeld worden voor en na de pauze. Bij een oneven aantal groepen zal het grootste aantal groepen gekeurd worden voor de pauze.
- Het einde van de wedstrijd wordt voorzien ten laatste om 17.30 u.
- De prijsuitreiking dient voorzien te worden ten laatste om 18.00 uur.

De inrichters, die enkel de proeven tot het behalen van het brevet organiseren, dienen rekening te houden met volgende punten:

- Indeling van de deelnemende honden:
  - Groepen van maximum 8 honden per uur en per 2 keurmeesters, reuen en teven door elkaar. De laatste groep wordt uitsluitend samengesteld met teven, plus eventuele loopse teven.
- Zo deze proeven worden ingericht op een avond dienen volgende punten in acht genomen
  - Het einde van de wedstrijd wordt voorzien om 22.00 u.
  - De prijsuitreiking dient voorzien om uiterlijk 22.30 uur.
  - maximum drie groepen (24 honden).

Het voorbrengen van honden tijdens de proeven voor brevet of wedstrijden geschiedt volgens catalogusnummer met dien verstande dat per groep alle deelnemers om beurt als eerste een oefening moeten uitvoeren.

Minimum één week voor de wedstrijd verwittigt de inrichtende club elke deelnemer individueel wanneer de hond aanwezig moet zijn, waar het terrein gelegen is (adres), hoe laat ze bij de proef of wedstrijd moeten aantreden, in welke groep ze zijn ingedeeld of onder welk nummer zij werden ingeschreven. Er zal tevens een telefoonnummer gegeven worden waarop men op de wedstrijd dag zelf een verantwoordelijke kan bereiken.

Op het inschrijvingsformulier mogen de deelnemers aangeven op welk tijdstip zij bij voorkeur willen werken. De inrichters zullen hiermee, zoveel als mogelijk is, rekening houden doch de deelnemers dienen zich te houden aan de beslissing van de inrichters. Honden die te laat aanwezig zijn, kunnen geweigerd worden. **Er kan puntenaftrek "algemene houding" toegepast worden voor wie –zonder ernstige reden – zijn speeluur niet respecteert.**

Wie met een loopse teef aan de wedstrijd wil deelnemen is verplicht de inrichters hiervan op de hoogte te brengen zodat deze honden nog in de laatste groep kunnen worden ondergebracht. De inrichters zijn ook verplicht om deze melding in het rood het werkboekje van de hond te noteren.

2.6. Toelatingsvoorwaarden bij brevetproeven en wedstrijden

De honden die voorgebracht worden tot het afleggen van de brevetproeven moeten tenminste 12 maanden oud zijn. Enkel honden welke houder zijn van het attest van sociaal gedrag kunnen deelnemen aan het brevet.

Enkel gebrevetteerde honden kunnen deelnemen aan de wedstrijden.

Elke geleider dient, alvorens het terrein te betreden, het werkboekje van de hond in te leveren op het secretariaat. Indien dit niet gebeurt, wordt de hond geweigerd.

Honden zonder erkende stamboom spelen met een doorstreept werkboekje. Daarenboven verplichten deze eigenaars zich ertoe dat hun volgende hond raszuiver zal zijn met een door de FCI erkende stamboom. Buitenlandse deelnemers spelen met een doorstreept werkboek of een officieel werkboek, uitgereikt door hun N.K.O..

Alle brevetten en prijzen, uitgereikt onder toezicht van de KKUSH, kunnen enkel ten goede komen aan honden met een stamboom die erkend wordt door deze instanties.

Het staat de club vrij om betalende spelers die niet hebben deelgenomen aan de wedstrijd hun prijs te geven.

Gediskwalificeerde deelnemers kunnen geen aanspraak maken op een prijs.

2.7. Herkansingen

Enkel voor het behalen van het brevet GP is, bij eventuele mislukking van een oefening, een herkansing mogelijk doch slechts voor max. twee oefeningen. De punten worden dan berekend op het totaal van de te verdienen punten op de betreffende oefening doch slechts maximum de helft van dit totaal kan worden toegekend. Wanneer op een oefening reeds een herkansing zonder slagen heeft plaatsgevonden, is een tweede herkansing verder uitgesloten.

Bij wedstrijden worden geen herkansingen op oefeningen toegelaten.

2.8. Administratieve verplichtingen

De inrichtende club stelt een schrijver en een ringcommissaris ter beschikking per groep van 2 keurmeesters en zorgt ook voor de beoordelingsbladen en officiële brevetkaarten.

De inrichters zullen de behaalde uitslagen (ingevulde catalogi) doorsturen naar de KMSH, het alg. secretariaat van de KKUSH en het secretariaat van de sectie 4B en dit binnen de veertien dagen na de proef en / of wedstrijd. Deze catalogi worden vóór de aanvang van de wedstrijd gecontroleerd en, per pagina, voorzien van een handtekening van minimum één van de aanwezige keurmeesters. Het is verder verboden om in deze catalogi nog deelnemers te schrappen, te wijzigen of toe te voegen tenzij in overleg met -en na goedkeuring door- de keurmeesters die het betreffende programma keuren en dit bevestigen door hun handtekening bij de wijzigingen. Bovendien geldt dit enkel ter vervanging van eventuele afwezige deelnemers. Voor programma 1 en programma 2 dient de inrichtende club tevens een resultatenformulier op te stellen waarbij aan de vijftien eerste combinaties punten toegekend worden. Één punt voor de eerste, twee voor de tweede enz... In geval van ex-aequo worden dezelfde punten toegekend. Het origineel van het resultatenformulier wordt overgemaakt aan de KMSH. Kopie aan het alg. secretariaat van de KKUSH en aan het secretariaat van de sectie 4B. In geval het een CACGPO-wedstrijd betreft zal tevens een voorstel tot CACGPO volgens model (zie site van de sectie) opgemaakt worden. Te verzenden volgens dezelfde modaliteiten als het resultatenformulier.

In geval van gebruik van de catalogus module (mykkush) zal de inrichtende club de getekende en geparafeerde catalogoog zonder resultaat alsook een catalogus met resultaat (afgedrukt via de catalogus-module van mykkush overmaken aan het secretariaat van de sectie.

Vermeldingen in de catalogi:

- Naam van de inrichtende club
- Plaats en datum van de wedstrijd en de programma's die ingericht worden
- Namen van de fungerende keurmeesters
- Volledige dagindeling
- Groepsindeling per programma en in numerieke volgorde:
  - Naam van de eigenaar van de hond, naam van de geleider, naam van de club waarvan deze lid is, naam van de hond, geslacht, geboortedatum, stamboomnummer, werkboeknummer
- Alfabetische lijst van de deelnemers
- Adres van de deelnemers

Wanneer geen gebruik gemaakt wordt van de catalogus-module zal op de eerste pagina een kader aangebracht worden van +- 7cm bij 5cm met daarin vermeld de naam van de inrichtende club, de datum, de georganiseerde programma's met vermelding van het aantal deelnemers en het aantal keurmeesters.

2.9. Geleiders

Een hond kan voorgebracht worden door een andere persoon dan de eigenaar. Dit moet echter vermeld worden bij de inschrijving. Tijdens de wedstrijd mag de geleider niet vervangen worden.

Elke geleider moet aangesloten zijn bij een club die erkend wordt door de KKUSH en dient deze club ook te vermelden bij de inschrijving. Per "sportjaar" mag een combinatie (geleider met hond) slechts spelen onder één en dezelfde vereniging, tenzij met wederzijds en schriftelijk akkoord van de betrokken verenigingen.

2.10. Keurmeesters

Enkel keurmeesters die voor dit programma benoemd zijn door de keurdersbenoemingscommissie van de KKUSH en die aangesloten zijn bij een bij de KKUSH aangesloten vereniging mogen deze proeven en wedstrijden keuren. Zij zullen zich daarbij houden aan de bestaande reglementen en het voorgestelde puntenstelsel.

Het aantal keurmeesters zal ook steeds tenminste twee moeten zijn. Zij hebben recht op de gebruikelijke vergoedingen (reglement KKUSH).

De keurmeesters dienen door de inrichters schriftelijk te worden uitgenodigd gezien slechts een schriftelijke uitnodiging en de schriftelijke bevestiging ervan, bindend kan zijn.

De keurmeesters dienen nog minimum 1 week voor de wedstrijd verwittigd te worden met vermelding van de namen van de keurmeesters die op de proef of wedstrijd fungeren, de indeling van de dag (programma + aantal deelnemers), de plaats waar de wedstrijd doorgaat (liggingsplan) alsook een contactpersoon (telefoonnummer).

De inrichter dient de keurmeesters op de hoogte te brengen van het aanvangsuur van het eerste programma dat hij die dag zal keuren.

Eéns de keurmeesters aangevraagd werden bij de KMSH (minimaal twee maanden voor de wedstrijd) kunnen deze niet meer afgezegd worden.

Alle niet voorziene gevallen tijdens de proeven en wedstrijden worden opgelost door de keurmeesters die daarbij steeds rekening dienen te houden met de richtlijnen en de reglementen van het officiële "Gehoorzaamheidsprogramma voor alle honden".

Bij eventuele sancties die worden genomen buiten het puntenstelsel dienen de twee betrokken keurmeesters samen en eensgezind te beslissen. Een beknopt verslag zal dan doorgestuurd worden naar sectie 4B.

Voor wedstrijden vanaf vier keurmeesters dient –per vier keurmeesters - minstens één keurmeester afkomstig te zijn uit een andere provincie dan deze waar de wedstrijd georganiseerd wordt.

2.11. Beoordelingsblad

Het beoordelingsblad kan, op vraag van de deelnemers, geraadpleegd worden op het secretariaat bij een verantwoordelijke die is aangesteld door de inrichters.

Wanneer vermoed wordt dat er een vergissing is gebeurd, kunnen de keurmeesters op een gepast ogenblik en op een behoorlijke wijze hierover geraadpleegd worden.

2.12. Proeven tot het behalen van een brevet

2.12.1. Officieel brevet

De proeven voor het behalen van een brevet staan open voor alle honden waarvan zowel de geleider als de eigenaar lid zijn van een club, aangesloten bij de KKUSH.

Enkel honden met een stamboom dewelke erkend wordt door de KKUSH en de FCI, krijgen het officiële brevet van de KKUSH dat zal afgeleverd worden met volgende vermelding:

- Uitmuntend: 85%
- Zeer Goed: 70%
- Goed: 60% van de punten

Honden van onbekende afstamming behalen een clubbrevet (gebarreerde kaart) welke eveneens afgeleverd wordt door de KKUSH.

Om het brevet te bekomen, moet de hond tenminste 50% van de punten behalen op elke oefening en 60% op het totaal van de te behalen punten. De hond die dus een onvoldoende heeft voor een oefening of 10 punten (of meer) verliest op "algemene houding", kan onmogelijk het brevet behalen.

Maximum 2 mislukte oefeningen mogen éénmaal overgedaan worden maar indien de herkansing lukt, wordt slechts de helft van de punten op deze oefening toegekend (zie 2.7.) Er kan slechts herkanst worden zolang er kans op slagen is.

2.12.2. Vermelding van de resultaten

Na het afleggen van de proeven tot het behalen van het brevet wordt geen klassement opgemaakt. De afroeping gebeurt volgens het catalogusnummer met vermelding van de kwalificatie. De kwalificatie alsook de behaalde punten worden in het werkboekje genoteerd

Alle prijzen zijn gelijk, speciale prijzen worden niet voorzien.

2.12.3. Deelname

Aan de proeven tot het behalen van het brevet kan op verschillende data worden deelgenomen om een beter resultaat te bekomen. Nochtans, wanneer eenmaal werd deelgenomen aan een wedstrijd DP kan men, met eenzelfde hond, niet meer deelnemen aan de brevetproeven.

2.13. Wedstrijdprogramma 's

De wedstrijdprogramma's (voor debutanten en GP 1) vertonen fundamentele overeenkomsten met de proeven voor het behalen van het brevet. Waar echter, bij het DP, de oefeningen nog eerder eenvoudig zijn, kan door de keurmeesters bij GP 1, de moeilijkheidsgraad bij de uitvoering van de oefeningen aanzienlijk verhoogd worden. De keurmeesters zullen er dus op letten dat de moeilijkheidsgraad van de oefeningen in het DP minder hoog ligt dan in GP 1.

De wedstrijden zullen doorgaan onder alle weersomstandigheden en bij tenminste één oefening zullen ook andere honden en personen betrokken worden voor alle groepen.

Twee verschillende oefeningen mogen niet gecombineerd worden.

Bij wedstrijden wordt een klassement opgemaakt waarbij de toegekende prijzen verschillend mogen zijn.

Wanneer twee of meer deelnemers met gelijke punten eindigen, worden deze gerangschikt volgens een door de keurmeesters vooraf bepaalde wijze. Bij een CAC GPO – wedstrijd zal steeds op voorhand een bijkomende oefening bepaald worden.

3. OVERGANGEN:

De geleider wordt verplicht om, bij de overgang van D.P. naar GP 1 of van GP 1 naar GP 2, het werkboekje te laten controleren door een aanwezige keurmeester die dit duidelijk zal noteren in het werkboekje en bevestigen door zijn handtekening.

Het overgaan naar een volgend programma wordt uiteraard per hond beschouwd. Geleiders die met meer dan één hond deelnemen aan wedstrijden, mogen dus geen resultaten van meerdere honden samenvoegen.

Honden die in de loop van een sportjaar, via tentoonstellingen, in het RISH worden ingeschreven, worden pas als dusdanig erkend vanaf het ogenblik dat zij hiervan een officieel bewijs kunnen voorleggen. Dit wil zeggen dat, voor het overgaan naar een volgend programma, alle reeds behaalde resultaten voor hen behouden blijven. Voor eventuele deelname aan de wedstrijd voor de "Beker van België" en / of de "Grote Prijs van België", gelden de behaalde uitslagen pas vanaf het ogenblik dat de hond in het RISH werd ingeschreven.

Een sportjaar loopt van 16 augustus t. e. m. 15 augustus daaropvolgend.

3.1. Van Debutantenprogramma naar GP 1

Geleiders dewelke met hun hond 10 maal 85 punten op 100 behalen, zijn vrij om over te gaan naar GP 1. Nochtans, wanneer men eenmaal in GP 1 heeft deelgenomen, is teruggaan naar het DP niet meer mogelijk.

Geleiders dewelke met hun hond 10 maal 95 punten op 100 behalen, zijn verplicht om over te gaan naar GP 1. Indien deze 10 keer 95 punten behaald werden in eenzelfde sportjaar, is de geleider verplicht om over te gaan na 15 augustus.

Wanneer echter deze 10 keer 95 punten op 100 niet behaald werden in eenzelfde sportjaar, is de geleider verplicht om onmiddellijk nadat de 10^e keer 95 punten (of meer) werden behaald, over te gaan naar GP 1

3.2. Van GP 1 naar GP 2

Wanneer tenminste 10 keer 90 punten op 100 werden behaald in wedstrijden GP 1, is de geleider vrij om over te gaan naar GP 2, echter met dien verstande dat, wanneer men eenmaal heeft deelgenomen aan wedstrijden GP 2, teruggaan naar GP 1 niet meer mogelijk is.

Wanneer 10 keer 95 punten of meer op 100 werden behaald, is de geleider verplicht om over te gaan naar GP 2. Indien deze 10 keer 95 punten behaald werden in eenzelfde sportjaar, is de geleider verplicht om over te gaan na 15 augustus,

Wanneer echter deze 10 keer 95 punten op 100 niet behaald werden in eenzelfde sportjaar, is de geleider verplicht om onmiddellijk nadat de 10^e keer 95 punten (of meer) werden behaald, over te gaan naar GP 2. Indien echter de geleider geselecteerd wordt voor deelname aan de "Beker van België" is de overgang naar GP 2 verplicht na de wedstrijd "Beker van België"

4. OEFENINGEN VOOR DE BREVETPROEVEN, DEBUTANTENPROGRAMMA EN GP 1

4.1. Algemene richtlijnen

- Poging tot misleiding van de keurmeesters of lang gerekte bevelen (**de naam van de hond plus** meer dan twee woorden, **niet aaneengesloten en met overdreven intonatie**) worden bestraft.
- **langgerekte bevelen kunnen altijd bestraft worden**
- Wanneer een geleider betrapt wordt op oefenen, verliest hij maximum 5 punten voor die oefening. Poging tot bedrog kan leiden tot verlies van alle punten op de oefening.
- De leiband wordt steeds gedragen aan de kant van de hond
- Tussen de oefeningen mogen de honden beloofd worden, voordat de andere hond werkt, met de stem of met de hand na het aanlijnen dit echter zonder gebruik te maken van hulpmiddelen (speeltje, apporthevoorwerp, leiband, e.d.) en zonder andere geleiders en / of honden te storen.
- Tijdens de proeven voor het behalen van het brevet of tijdens de wedstrijden kan het gebruiken of tonen van voedsel door de geleiders leiden tot uitsluiting.
- Gebruik van voedsel als afleiding is verboden tijdens de ganse duur van de wedstrijd, met inbegrip van bijkomende oefeningen.
- Bevelen geven mag met de stem, een gebaar of een fluitsignaal.
- Wanneer de naam van de hond geroepen wordt, gelijk met -of onmiddellijk gevolgd door- een gebaar of fluitsignaal,

- wordt dit beschouwd als één bevel.
- Indien de naam van de hond samen met een uitvoeringsbevel gebruikt wordt moet dezelfde naam gebruikt worden tijdens alle onderdelen van de oefening.
- Bij oefeningen "aan de leiband" is slechts één en correct gedragen halsband toegelaten (geen "vlooiiband", halt, gentle leader e.d.).
- **Zowel de halsband als de leiband moeten minimaal 8mm dik zijn (6mm voor kleine honden -42cm)**
- Voor alle oefeningen in vrijheid moeten de leiband en de halsband (ook eventuele vlooiiband) volledig verborgen blijven voor de hond. Dus wegbergen of plaatsen op aanduiding van de keurmeesters
- Tijdens de proeven wordt niet toegestaan dat een apporteevoorwerp aan een riem of anderszins, aan de kant van de hond gedragen wordt.
- Alle volgoefeningen en het oproepen van de hond (bij oproepen/onderbreken en terugsturen) worden steeds afgewerkt met de hond "aan de voet" (tenzij anders vermeld bij de oefening) waarna de geleiders, telkens op teken van de keurmeesters, zich naar een aangeduide plaats begeven, daar de hond eventueel aanlijnen en belonen (- 1 punt)
- De geleider werkt steeds na een teken van de keurmeester (tenzij anders vermeld bij de oefening).
- Geleiders die aan de oefening beginnen voor het bevel van de keurmeesters worden bestraft met maximum 2 punten,
- **Als er voor het uitvoeren van een oefening een richting aangegeven wordt dan zal het draaien over meere dan 90 graden bestraft worden met 1 punt.**
- **Opspringen tegen de geleider (fysiek contact) zal voor GP1 en GP2 bij alle oefeningen bestraft worden (1 punt)**
- **Opwippen (kort verlies van contact bij af of zit) wordt steeds bestraft (max 1 punt)**

4.2. Beschrijving van de oefeningen en puntentelling

OPMERKING:

Voor "algemene houding" worden geen punten toegekend. Wel kunnen, van het algemeen totaal, punten afgetrokken worden wegens redenen die verband houden met de algemene houding van de geleider en de hond.

4.2.1. VOLGEN AAN DE VOET

De keurmeesters zullen een af te leggen weg aanduiden, eventueel met tempo- en / of richtingsveranderingen. De geleider en de hond zullen de aangeduide weg volgen waarbij de hond zich niet te ver van de geleider mag verwijderen. Op het af te leggen parcours zal de hond correct naast de geleider volgen aan de linker- of rechterkant en daarbij het samengaan niet verstoren.

Bij het eventueel kruisen van andere honden en / of personen mag de hond geen tekenen van schuwheid of agressiviteit vertonen. Hiermede dient rekening gehouden en kunnen punten afgetrokken worden naargelang de ernst van de fout.

4.2.1.1. AAN DE LEIBAND: 15 PUNTEN

Een leiband van ca 1.2 m lengte, in leder of nylon wordt toegelaten

Een "vaste halsband" evenals een zogenaamde "strophalsband" in leder of nylon of een "stropketting" worden toegelaten. Tijdens de oefening zal de geleider de vrije arm normaal, vrij en natuurlijk bewegen. De leiband wordt gedragen in de linkerhand als de hond links loopt en in de rechterhand als de hond rechts loopt. Hij wordt zodanig gedragen dat hij voldoende loshangt, niet hindert en geen invloed uitoefent op het volgen van de hond.

- Brevetproef:

De geleiders verzamelen in front met telkens 3 m. tussenafstand, er worden steeds 7 slalompunten voorzien,(eventueel aan te vullen met kegels).

Een geleider vertrekt met de hond aan een kegel ter hoogte van de eerste geleider en gaat, in normale pas, op ongeveer 1 m. voorlans de rij wachtende geleiders. Aan het eind gekomen wordt teruggedraaid om vervolgens in slalom tussen de rij wachtende geleiders en honden te gaan naar de plaats van vertrek waar de oefening dan dient afgewerkt te worden met de hond "aan de voet" (1 bevel)

- Debutantenprogramma:

Een af te leggen weg, met maximum 1 hindernis (max hoogte 25cm en max bovenbreedte 20cm), verder zonder onnatuurlijke hindernissen of toestellen en met maximum vijf richtingsveranderingen, wordt door de keurmeesters aangeduid en zal door de geleiders met hun hond dienen afgelegd te worden in maximum 2 tempo veranderingen die door de keurmeesters wordt bepaald.

De moeilijkheidsgraad van de oefening wordt beperkt zodanig dat een volledige toer rond een of ander obstakel wel aanzien wordt als richtingsverandering terwijl een eenvoudige slalom daarentegen niet aanzien wordt als richtingsverandering. De oefening dient, aan het einde van het parcours, afgewerkt te worden met de hond "aan de voet" (1 bevel)

- GP 1:

Een af te leggen weg, al dan niet met hindernissen, eventueel met tempo- en richtingsveranderingen, zal door de keurmeesters aangeduid worden en dient door de geleiders met hun hond afgelegd te worden. Tijdens deze weg moet de hond 1 houding, naar keuze van de keurmeester, uitvoeren met de geleider bij de hond. Om terug te vertrekken mag hiertoe een bevel gegeven worden. De oefening dient, aan het einde van het parcours, afgewerkt te worden met de hond "aan de voet" (1 bevel)

STRAFBEPALINGEN:

- Elk bevel, door geluid of gebaar, na het bevel tot vertrek: -1 punt
- Volgen op minder dan 0.5 m. doch niet correct naast de geleider: maximum verlies van 3 punten (K.D.)
- De hond die het samengaan verstoort (hinderen, blaffen, springen, bijten,...) zal bestraft worden met maximum 2 punten..
- Wanneer de hond zich meer dan 0.5 m. verwijdt van de geleider: -1 punt per overtreding.
- Wanneer de hond zich meer dan 1 m. verwijdt van de geleider: -2 punten per overtreding.
- De hond "hangt in de lijn" (volgt bij gespannen leiband): -2 punten per 10m.
- Elke ruk aan de leiband door de hond of de geleider: -1 punt
- De aangeduide weg wordt niet gevolgd: afspraak met aftrek van punten à rato van de overtreding.
- Niet nemen van een voorziene hindernis: afspraak met aftrek van punten à rato van de moeilijkheidsgraad.
- Wachten op de hond of bij het nemen van een hindernis wordt telkens bestraft naar gelang de invloed op de uitvoering van de oefening.
- Wanneer de hond (in GP1) de houding niet aangenomen heeft: -2 punten , -1 punt per bijbevel.
- Het langzaam aannemen van de houding: -1 punt
- Niet correct tempo wordt bestraft.
- Leiband niet correct gedragen en /of hinderend wordt bestraft met max. 2 punten
- De vrije arm niet vrij of niet normaal in beweging (geen natuurlijke houding) wordt bestraft met maximum 2punten.
- Werken voor het bevel van de keurmeesters: max. -2 punten
- Hond niet aan voet: -1 punt

4.2.1.2. IN VRIJHEID: 15 PUNTEN

De leiband en halsband dienen hierbij verwijderd en volledig weggeborgen, niet zichtbaar voor de hond. Tijdens de oefening zal de geleider de aangeduide weg afleggen en daarbij de armen normaal, vrij en natuurlijk bewegen.

- Brevetproef:

In een rechte lijn (heen en terug) dient de geleider met de hond een weg af te leggen van 2 x 20m. en tegen een normaal tempo (normale pas). Onderweg zal hij een "tegenanger" (geleider met hond) kruisen H aan H op 2m. afstand, zonder daarbij van de beschreven route (rechte weg) af te wijken. Het omkeren wordt uitgevoerd naar keuze van de geleider. De oefening wordt afgewerkt met de hond "aan de voet" (1 bevel)

.

- Debutantenprogramma:

Een af te leggen weg, zonder onnatuurlijke hindernissen en met maximum drie richtingsveranderingen, 1 x links om en 1 x rechts om (geen duitse keer) wordt door de keurmeesters aangeduid en zal door de geleiders met hun hond dienen afgelegd te worden met maximum 2 tempo veranderingen die door de keurmeesters worden bepaald.

De moeilijkheidsgraad van de oefening wordt beperkt zodanig dat een volledige toer rond een of ander obstakel wel aanzien wordt als richtingsverandering terwijl een eenvoudige slalom daarentegen niet aanzien wordt als richtingsverandering. De oefening dient aan het einde afgewerkt te worden met de hond "aan de voet" (1 bevel)

- GP 1:

Een af te leggen weg, al dan niet met hindernissen, eventueel met tempo- en richtingsveranderingen, zal door de keurmeesters aangeduid worden en dient door de geleiders met hun hond afgelegd te worden. Tijdens deze weg moet de geleider de hond 1 houding, naar keuze van de keurmeester, laten uitvoeren met de geleider bij de hond; De oefening dient, aan het einde van het parcours, afgewerkt te worden met de hond "aan de voet" (1 bevel)

STRAFBEPALINGEN:

- Elk bevel, door geluid of gebaar, na het bevel tot vertrek: -1 punt
- Volgen op minder dan 0.5 m. doch niet correct naast de geleider: max. verlies van 3 punten (K.D.)
- De hond die het samengaan verstoort (hinderen, blaffen, springen, bijten,...) zal bestraft worden met maximum 2 punten
- Wanneer de hond zich meer dan 0.5 m. verwijdt van de geleider: -1 punt per overtreding.
- Wanneer de hond zich meer dan 1 m. verwijdt van de geleider: -2 punten per overtreding.
- Wanneer de hond zich meer dan 2 m. verwijdt van de geleider: -3 punten per overtreding.

- Wanneer de hond zich meer dan 3 m. verwijderd van de geleider: verlies van alle punten.
- De aangeduide weg wordt niet gevolgd: afspraak met aftrek van punten à rato van de overtreding.
- Niet nemen van een voorziene hindernis: afspraak met aftrek van punten à rato van de moeilijkheidsgraad.
- Wachten op de hond of bij het nemen van een hindernis wordt telkens bestraft naar gelang de invloed op de uitvoering van de oefening.
- Niet correct tempo wordt bestraft.
- Wanneer de hond (in GP1) de houding niet aangenomen heeft: -2 punten, -1 punt per bijbevel.
- Het langzaam aannemen van de houding: -1 punt
- Armen niet vrij of normaal in beweging (geen natuurlijke houding) wordt bestraft met maximum 2 punten
- Werken voor het bevel van de keurmeesters: max. -2 punten
- Hond niet aan voet: -1 punt

4.2.2. TERUGSTUREN: 15 PUNTEN

De hond en de geleider nemen plaats op een **bepaalde** afstand van een vooraf aangeduide plaats. De geleider vertrekt met de hond naar die plaats. Daar aangekomen geeft de geleider aan de hond **een teken (vrije keuze) om de hond duidelijk te maken dat dit zijn plaats betreft. Vervolgens geeft de geleider de hond het bevel om te «liggen» (1 bevel toegelaten). Zowel het teken voor de plaats als het bevel om te liggen worden gegeven op aanduiding van de keurmeester.** De geleider gaat terug naar het vertrekpunt en roept de hond op in “zit voor” (1 bevel) en in “voet”. Vervolgens wordt de hond teruggestuurd naar de plaats. Er wordt steeds gewerkt op teken van de keurmeester. De hond krijgt 20 seconden om terug naar zijn plaats te gaan. De geleider stelt zich steeds op met het aangezicht naar de hond.

- Brevetproef:

De plaats om terug te gaan is het midden van een vierkant met 3m zijde, afgebakend door 4 kegels. De geleider gaat met de hond aangelijnd, naar de plaats. De hond wordt afgelijnd en de leiband mag op de grond gelegd worden. De plaats van de hond is op of naast de leiband. Bij het terugzenden mag er gelijktijdig een bevel gegeven worden met de stem en een teken met de arm. Voor het aannemen van de “lig” houding is er één bevel toegelaten. Wanneer de hond bij het terugsturen binnen de denkbeeldige zijlijnen van het vierkant ligt is er geen aftrek van punten. **Er worden 5 punten toegekend voor het oproepen (in zit voor en voet) en 10 punten voor het terugsturen. De afstand voor het terugzenden is 10 meter.**

- Debutantenprogramma

De geleider vertrekt naar de aangeduide plaats met de hond in vrijheid. De leiband mag op de grond gelegd worden. **De afstand voor het terugzenden is 10 meter.**

- GP1

De geleider vertrekt naar de plaats met de hond in vrijheid. **De afstand voor het terugzenden is maximaal 20 meter.**

STRAFBEPALINGEN:

Er is aftrek van punten (-1 pt per meter) voor het terugsturen van zodra de hond meer dan 1m van de plaats verwijderd is.

Meer dan 4 meter betekent verlies van alle punten

De geleider dient tijdens het terugsturen op zijn plaats te blijven

BB op afstand: -2 pt

BB bij de hond: -1 punt

Niet komen in zit voor: -1 punt

Niet komen aan de voet: -1 punt

De hond die bij het verlaten niet ligt wordt bestraft met 2 verliespunten

Verandering van houding na het aannemen van de lighouding op de plaats: -2 pt (éénmalig).

Voortijdig vertrek: -2 punten

Te traag komen kan bestraft worden (max -2 punten tempo)

De wandeling naar de plaats wordt beoordeeld zoals een gewone volgoefening.

Geen houding lig op de plaats: -2 punten

De hond die zich niet rechtstreeks terug naar zijn plaats begeeft (herleggen) zal bestraft worden met 1 verliespunt (ongeacht het aantal keren dat hij zich herlegt).

4.2.3. DOWN (BLIJVEN LIGGEN): 10 PUNTEN

De hond moet op bevel van de geleider, na een teken van de keurmeesters, binnen de 10 sec. de liggende houding aannemen op een door de keurmeesters aangeduide, zichtbare plaats en moet 2 minuten ter plaatse blijven. De geleider begeeft zich naar een door de keurmeesters aangeduide plaats, in een aangeduide houding en zal daar wachten op verdere aanwijzingen van de keurmeesters.

Nota:

«Liggen»: De achterhand van de hond op de (onder)grond en tenminste één elleboog steunen op de (onder)grond.

- Brevetproef:

Na het bevel om te liggen, blijven de geleiders naast hun hond staan wachten tot zij van de keurmeesters het bevel krijgen om naar hun aangeduide plaats te vertrekken op ca 10 m. voor hun hond. De geleiders mogen zich daarbij eventueel achterwaarts verwijderen.

Tijdens de ganse duur van de oefening moeten de geleiders de hond kunnen zien en moeten ook de honden de geleider kunnen zien.

Tijdens de oefening zullen de honden niet afgeleid of verstoord worden.

- Debutantenprogramma:

De uitvoering van de oefening, d.w.z. de plaats waar de hond de liggende houding moet aannemen, de plaats waar de geleider zich moet gaan opstellen en wanneer, wordt door de keurmeesters bepaald. Zij dienen er echter wel rekening mee te houden dat, tijdens de ganse duur van de oefening, de geleiders de hond kunnen zien en dat ook de honden de geleider kunnen zien. Bovendien wordt de plaats waar de geleiders zich moeten opstellen beperkt tot maximum 50 m. van de honden. Het is de geleiders hierbij niet toegestaan om zich nog achterwaarts van de hond te verwijderen tenzij dit in de oefening is opgenomen.

Tijdens de oefening zullen de honden niet afgeleid of verstoord worden.

- GP 1:

De uitvoering van de oefening, d.w.z. de plaats waar de hond de liggende houding moet aannemen en de plaats waar en wanneer de geleiders zich dienen op te stellen en in welke houding, worden hier door de keurmeesters bepaald waarbij deze er wel op zullen letten dat de geleiders steeds de hond kunnen zien.

Het is de geleiders niet toegestaan om zich nog achterwaarts van de hond te verwijderen tenzij dit in de oefening is opgenomen.

Tijdens de uitvoering van de oefening mogen de honden verstoord worden doch op een natuurlijke en in het programma passende wijze.

STRAFBEPALINGEN:

- Elk bijbevel, met stem, gebaar en dergelijke, om de hond te doen liggen: -1 punt.

Wanneer de hond niet binnen 10 seconden ligt wordt de oefening stopgezet met verlies van alle punten.

- Aanraken van de hond of sterke hulp bij het bevel om te liggen: stopzetting van de oefening met verlies van alle punten.

- De hond moet de liggende houding hebben aangenomen vooraleer de geleider zich verwijderd, zo niet: verlies van alle punten.

- Bijbevelen, met stem of gebaar, tijdens het verwijderen of van op de aangeduide plaats: -2 punten

- De hond blijft wel ter plaatse maar neemt een andere houding aan: -2 punten (ongeacht het aantal houdingsveranderingen).

- Ter plaatse draaien van de hond, over 180° (=verplaatsen van 1m): -1 punt

- Wanneer de hond duidelijk het contact met de grond verliest met de voorhand of met de achterhand: -1 punt

- De hond verplaatst zich: -1 punt per meter. Bij meer dan 4 m. is verlies van alle punten.

- Herplaatsing van de hond is niet toegestaan

- Het ontwijken van hindernissen die essentieel deel uitmaken van de oefening wordt bestraft naar gelang dit invloed heeft op de uitvoering van de oefening.

- Voor de hond die andere honden stoort: stopzetting van de oefening met verlies van alle punten op de oefening.

4.2.4. TERUGGROEPEN (BREVET) MET ONDERBREKING (DP en GPI):

-Brevetproef: 15 punten

De afstand tussen de aangeduide plaats voor de hond en de plaats waar de geleider zich dient op te stellen bij de uitvoering van de oefening is ca 30 m., in een rechte lijn . Op dit traject zullen geen onnatuurlijke hindernissen of obstakels voorkomen.

Van op een vooraf bepaalde plaats gaat de geleider, met de hond in vrijheid, naar een door de keurmeesters aangeduide plaats voor het begin van de oefening. Hier aangekomen wacht de geleider op een teken van de keurmeester en geeft dan het bevel voor de houding die de hond daar zal moeten aannemen (begin van de oefening). Deze houding is door de geleider vrij te kiezen doch moet duidelijk verschillend zijn van de houding waarin de hond werd gebracht bij de aankomst op de plaats en tijdens het wachten. Wanneer de hond deze "beginhouding" heeft aangenomen begeeft de

geleider zich naar een door de keurmeesters aangeduide plaats en in een vooraf bepaalde houding.

Onderweg naar de aangeduide plaats mag de geleider nog omkijken naar de hond, eventueel bijbevelen geven om deze te doen blijven (5 gratis bijbevelen) en mag zich eventueel ook achterwaarts verwijderen.

Op 3 meter van de plaats waar de hond dient achtergelaten zullen de keurmeesters een duidelijke markering plaatsen.

Indien de hond zich verplaatst tot voorbij dit merkteken vooraleer de geleider op de voor hem aangeduide plaats is

aangekomen, zal deze de hond moeten herplaatsen. Dit herplaatsen is niet meer toegelaten bij de herkansing.

Op het teken van de keurmeester roept de geleider de hond in zit voor (1 bevel), vervolgens en weer op een teken van de keurmeester roept de geleider de hond aan de voet.

Bij de oefening is het tempo de voornaamste factor. Tempo kan echter variëren volgens het temperament van de verschillende rassen. Hiermee zullen de keurmeesters rekening dienen te houden. Niettegenstaande kunnen honden die niet rechtstreeks, te langzaam of ongeïnteresseerd naar de geleider toekomen bestraft worden

Debutantenprogramma

De afstand tussen de aangeduide plaats voor de hond en de plaats waar de geleider zich dient op te stellen bij de uitvoering van de oefening is 35m (een stopplaats op 15m van het vertrekpunt en 20m van de geleider) in een rechte lijn en met duidelijke merktekens voor het "onderbreken". Op dit traject zullen geen onnatuurlijke hindernissen voorkomen.

Van op een vooraf bepaalde plaats gaat de geleider, met de hond in vrijheid, naar een door de keurmeesters aangeduide plaats voor het begin van de oefening. Hier aangekomen wacht de geleider op een teken van de keurmeester en geeft dan het bevel voor de houding die de hond daar zal moeten aannemen (begin van de oefening). Deze houding is door de geleider vrij te kiezen doch moet duidelijk verschillend zijn van de houding waarin de hond werd gebracht bij de aankomst op de plaats en tijdens het wachten. Wanneer de hond uiteindelijk deze "beginhouding" heeft aangenomen begeeft de geleider zich naar een eveneens door de keurmeesters aangeduide plaats en in een vooraf bepaalde houding.

Onderweg naar de aangeduide plaats mag de geleider nog omkijken naar de hond eventueel bijbevelen geven (niet gratis) om deze te doen blijven doch zich niet achterwaarts verwijderen.

Op 3 meters van de plaats waar de hond dient achtergelaten zullen de keurmeesters een duidelijke markering plaatsen.

Indien de hond zich verplaatst tot voorbij dit merkteken vooraleer de geleider op de voor hem aangeduide plaats is aangekomen, zal deze de hond moeten herplaatsen. Dit herplaatsen wordt echter slechts eenmaal toegelaten.

De geleider roept, op teken van de keurmeesters, de hond naar zich en zal deze, op een door de keurmeesters aangeduide plaats, doen stoppen de geleider mag kiezen welke houding de hond zal aannemen na het stoppen (deze houding moet echter vooraf meegedeeld worden aan de keurmeester) De hond moet dan 30 sec. op deze plaats blijven. Op een teken van de keurmeester zal de geleider de hond opnieuw naar zich toeroepen waarbij deze dan bij de geleider in "zitvóór" moet komen (1 bevel). Op het teken van de keurmeester komt de hond in voet.

Telkens wanneer de hond wordt geroepen zal hij zich rechtstreeks en in een vlot tempo naar de geleider begeven.

Vanaf het punt waar de hond moet stoppen (plaats aangeduid door de keurmeesters) krijgt de hond 4 meters zonder verlies van punten. Na deze 4 meters zal de hond echter bestraft worden met 1 punt per meter die hij meer nodig heeft om te stoppen.

- GP 1:

Van op een vooraf bepaalde plaats gaat de geleider, met de hond in vrijheid, naar een door de keurmeesters aangeduide plaats voor het begin van de oefening. Hier aangekomen wacht de geleider op een teken van de keurmeester en geeft dan het bevel voor de houding die de hond daar zal moeten aannemen (begin van de oefening). Deze houding is door de geleider vrij te kiezen doch moet duidelijk verschillend zijn van de houding waarin de hond werd gebracht bij de aankomst op de plaats en tijdens het wachten. Wanneer de hond uiteindelijk deze "beginhouding" heeft aangenomen begeeft de geleider zich naar een eveneens door de keurmeesters aangeduide plaats en in een vooraf bepaalde houding. Onderweg naar de aangeduide plaats mag de geleider nog omkijken naar de hond eventueel bijbevelen geven (niet gratis) om deze te doen blijven doch zich niet achterwaarts verwijderen.

Op 3 meters van de plaats waar de hond dient achtergelaten zullen de keurmeesters een duidelijke markering plaatsen.

Indien de hond zich verplaatst tot voorbij dit merkteken vooraleer de geleider op de voor hem aangeduide plaats is aangekomen verliest hij alle punten.

De afstand tussen de aangeduide plaats voor de hond en de plaats waar de geleider zich dient op te stellen bij de uitvoering van de oefening is onbepaald en wordt aangeduid door de keurmeesters. Op het af te leggen traject kunnen ook hindernissen voorkomen maar dienen vooral duidelijke merktekens voorzien voor het "onderbreken".

De geleider zal zich, op teken van de keurmeesters, naar de aangeduide plaats begeven in een door de keurmeesters opgelegd tempo.

De geleider roept, op teken van de keurmeesters, de hond naar zich en zal deze, op een door de keurmeesters aangeduide plaats, doen stoppen en de lig houding aannemen De hond moet dan 30 sec. op deze plaats blijven. Op een teken van de keurmeesters zal de geleider de hond opnieuw naar zich toeroepen waarbij deze dan bij de geleider in "zitvóór" moet komen (1 bevel). Op het teken van de keurmeester komt de hond in voet.

Telkens wanneer de hond wordt geroepen zal hij zich rechtstreeks en in een vlot tempo naar de geleider begeven.

Vanaf het punt waar de hond moet stoppen (plaats aangeduid door de keurmeesters) krijgt de hond 4 meters zonder verlies van punten. Na deze 4 meters zal de hond echter bestraft worden met 1 punt per meter die hij meer nodig heeft om te stoppen.

STRAFBEPALINGEN

- Elk bijbevel voor het doen aannemen van de beginhouding: -1 punt
- De geleider vertrekt alvorens de hond de beginhouding heeft aangenomen: -1 punt
- Elk bijbevel om op de aangeduide plaats te blijven: -1 punt.
- De hond verandert duidelijk van houding vooraleer hij opgeroepen wordt: -1 punt.
- De hond verplaatst zich vooraleer hij opgeroepen wordt: -1 punt per meter
- Het "markeren" door de geleider van eventuele hindernissen die door de hond moeten genomen worden, wordt bestraft à rato van de invloed op de uitvoering van de oefening.
- Elk bijbevel voor terugroeping -2 punten. Dit zowel in het 1ste gedeelte van de oefening als in het 2de gedeelte. Voor deze 2 punten krijgt de geleider 10 sec. (ononderbroken) om de hond te "lokken". Bij een onderbreking van deze 10 sec lokken en herbeginnen worden telkens opnieuw 2 punten afgetrokken. (In de handen klappen wordt ook als bijbevel beschouwd evenals het veranderen van houding door de geleider).
- Van de plaats verwijderen door de geleider is niet toegestaan (verlies van alle punten).
- Langzaam of ongeïnteresseerd naar de geleider toekomen door de hond wordt bestraft zowel in het eerste als in het tweede gedeelte van de oefening (tempo): telkens max. -4 punten
- Onrechtstreeks komen kan worden bestraft, zowel in het eerste gedeelte als in het tweede gedeelte van de oefening. (telkens maximum -2 punten)
- Sterk afremmen door de hond wordt bestraft, dit zowel in het eerste als in het tweede gedeelte van de oefening: telkens max. -4 punten.
- Onderweg, na het oproepen, duidelijk stilstaan door de hond, anders dan voor het overzien van een te nemen hindernis: - 5 punten per keer.
- Elk bijbevel om de hond te doen stoppen op de aangeduide plaats, hetzij met stem, gebaar of anderszins: -2 punten.
- Wanneer de geleider in het zicht van de hond van houding verandert wordt dit aanzien als bijbevel: - 2 punten.
- Een "niet-natuurlijke" houding van de geleider kan worden aanzien als constant bijbevel (interpretatie van de keurmeesters): bestraffen à rato van de invloed op de uitvoering van de oefening.
- Te vroeg roepen om te stoppen: -1 punt per meter
- Te vroeg roepen om te stoppen met de bedoeling om een hindernis te vermijden of het omzeilen van een moeilijkheid wordt bestraft à rato van de invloed op de uitvoering van de oefening.
- Niet aannemen van de liggende houding: -1 punt.
- Duidelijk veranderen van houding: -1 punt.
- Verplaatsing van de hond na het stoppen voor de onderbreking: -1 punt per m.
- Na het onderbreken slechts komen tot op twee meter van de geleider: -3 punten
- Niet komen in «zit vóór»: -1 punt.
- Niet komen in voet: -1 punt

4.2.5 HOUDINGEN: 10 PUNTEN

Deze oefening wordt uitgevoerd volgens de richtlijnen van de keurmeesters. Zij bepalen het al of niet aangeliend werken, de plaats van de hond, de plaats waar de geleider zich moet opstellen en de houding die de hond moet aannemen bij het begin van de oefening (de voorlopige houding). **De voorlopige houding dient aangenomen te worden op bevel van de geleider. De hond die de voorlopige houding aanneemt alvorens de geleider deze bevolen heeft zal terug in een andere houding geplaatst worden (geen aftrek van punten).** Telkens op teken van de keurmeesters zal de geleider de hond nog 2 andere houdingen doen aannemen (brevet 3 andere houdingen).

Tijdens de duur van de oefening moeten de geleiders steeds de hond kunnen zien hetgeen echter niet wil zeggen dat de honden de geleider moeten zien.

Per houding mogen slechts 2 bijbevelen gegeven worden. Na meer dan de voorziene bevelen per houding wordt de oefening gestopt echter met behoud van het tot dan toe behaalde aantal punten.

- Brevetproef:

In vrij en open veld, met de hond aan de leiband, naast of voor zich, zal de geleider, op aanwijzingen van de keurmeesters, het bevel geven aan de hond voor het aannemen van de voorlopige houding "liggen". Vervolgens, telkens op teken van de keurmeesters, zal de geleider de hond de houdingen "zitten", "staan" en terug liggen doen aannemen.

Puntenverdeling: 2 - 2 - 3 - 3

- Debutantenprogramma:

De geleider zal, op een door de keurmeesters aangeduide plaats in een vrij en open veld, op hun teken, de hond, die volgens de richtlijnen van de keurmeesters al of niet is aangeliind, het bevel geven voor de voorlopige houding. Deze voorlopige houding is eveneens door de keurmeesters bepaald.

Wanneer de hond de houding heeft aangenomen, begeeft de geleider zich, op een teken van de keurmeesters, naar een door hen aangeduide plaats die echter niet verder dan 4 meters van de hond verwijderd mag zijn.

Vervolgens, telkens op teken van de keurmeesters, zal de geleider de hond nog twee houdingen doen aannemen, eveneens door de keurmeesters bepaald.

Puntenverdeling: 2 – 4 - 4

- GP 1:

De geleider zal de hond, die volgens de richtlijnen van de keurmeesters al of niet is aangeliind, op een door de keurmeesters aangeduide plaats, eventueel een hindernis, een obstakel of een toestel, op teken van de keurmeesters, het bevel geven voor de voorlopige houding. Deze voorlopige houding is eveneens door de keurmeesters bepaald.

Wanneer de hond de voorlopige houding heeft aangenomen zal de geleider zich, op teken van de keurmeesters, naar een aangeduide plaats begeven dewelke echter niet verder dan 4 meters van de hond verwijderd mag zijn.

Vervolgens, telkens op teken van de keurmeesters, zal de geleider de hond nog twee houdingen doen aannemen, eveneens door de keurmeesters bepaald.

Puntenverdeling: 2 – 4 - 4

STRAFBEPALINGEN

- Elk bijbevel voor de houdingen, door geluid of gebaar of een late reactie (ook voor de voorlopige houding) =: -1 punt.
- Vooraleer de geleider zich van de hond zal verwijderen, moet deze, op bevel van de geleider, de voorlopige houding aangenomen hebben. De geleider blijft daarom bij de hond tot de keurmeesters het teken geven om naar de aangeduide plaats te vertrekken.
Indien, na het verwijderen van de geleider, de hond van houding verandert en er bijbevelen nodig zijn voor de voorlopige houding, zal de geleider deze nodige bijbevelen geven van op de aangeduide plaats.
- Verplaatsing van de hond: -1 punt per meter.
Na meer dan 3 meter verplaatsen, wordt de oefening gestopt, echter met het behoud van de tot dan toe behaalde punten.
- Wanneer in de oefening een hindernis is ingebouwd, geldt deze voor de ganse oefening en kan hiervoor punten afgetrokken worden: -1 punt per houding
- Wanneer de geleider de hond niet op de aangeduide plaats (vb een hindernis) de voorlopige houding doet aannemen: verlies van 2 punten per houding.
- Sterke hulp bij de oefening vooraleer de keurmeesters het teken gegeven hebben van het einde van de oefening: verlies van alle punten.
- Verlaten van de hond voor het teken van de keurmeesters, waarbij de hond de opgegeven houding wel aangenomen heeft: -2 punten

4.2.6. VOORSTELLEN VAN DE HOND (ENKEL VOOR DE BREVETPROEF): 5 PUNTEN

De geleider zal de hond, die aangeliind is, aan de keurmeesters voorstellen en zal daarbij de tanden en de lippen van de hond tonen (zoals op tentoonstellingen). Eén van de keurmeesters zal de hond betasten of hem tenminste met de hand over de rug strijken terwijl de geleider daarbij de leiband in de hand houdt en het hoofd van de hond mag vasthouden.

STRAFBEPALINGEN

- Bij het beoordelen zullen de keurmeesters rekening houden met tekenen van angst, zenuwachtigheid of agressiviteit bij de hond hetgeen kan bestraft worden, eventueel uitsluiting tot gevolg hebben.
- Tegenwerken van de hond bij het tonen van de tanden en de lippen: -2 punten
- Indien de geleider meer dan 1 minuut nodig heeft om de tanden en lippen van de hond te tonen: verlies van alle punten.

4.2.7. TERUGBRENGEN VAN EEN VOORWERP: 15 PUNTEN

Een voorwerp, naar keuze van de geleider, zal door deze geworpen worden op een door de keurmeester aangeduide plaats en binnen het zicht van de hond (de richting waarin de hond het voorwerp kan zien werpen).

De hond bevindt zich naast de geleider in een houding die de geleider zelf bepaalt. Op een teken van de keurmeesters zal de geleider aan de hond, het bevel geven tot vertrek. De hond zal het voorwerp gaan zoeken en terugbrengen binnen een vooraf bepaalde tijd.

De hond die met het voorwerp tot bij de geleider komt zal hier in de houding "zit" moeten komen, hetzij voor of naast de geleider (in GP1: correcte zit-voor). De bedoeling hierbij is om het voorwerp op een rustige manier te kunnen aannemen. Voor het doen aannemen van de houding "zit" mag de geleider één bevel geven (gratis) doch slechts wanneer de hond binnen 1 meter is gekomen. Meerdere bevelen zullen worden bestraft.

De tijd die voor de oefening is toegestaan wordt gestopt wanneer de hond in de houding "zit" is gekomen. De hond blijft echter in deze houding tot het einde van de oefening, t.t.z. tot het voorwerp aan de geleider is afgegeven en op teken van de keurmeester.

Voor het afgeven van het voorwerp mag de geleider ook een bevel geven. Meerdere bevelen hiervoor worden eveneens bestraft.

Indien de hond het voorwerp laat vallen voor de voeten van de geleider mag deze het voorwerp oprapen zonder zich te verplaatsen en zonder een teken van de keurmeesters.

- Brevetproef:

Het voorwerp wordt geworpen, in een vrij en open terrein zonder hindernissen en / of toestellen, op ± 10 m. voor de geleider. De keurmeesters zullen daarbij de plaats aanduiden waar het voorwerp ongeveer moet liggen.

De tijd voor de hond om het voorwerp te halen en bij de geleider te brengen is 30 seconden. Vanaf het ogenblik dat de hond vertrokken is krijgt de geleider ook 5 bevelen gratis om de hond aan te moedigen. Meer bijbevelen zullen echter bestraft worden.

Eventueel mag de geleider achteruitgaan om de hond naar zich te lokken doch nooit een stap zetten in de richting van de hond.

Indien gewenst mag de geleider ook van houding veranderen om de hond naar zich te lokken maar dit kan enkel toegestaan worden wanneer de hond op weg is naar het voorwerp, dus niet meer wanneer de hond naar de geleider toekomt.

- Debutantenprogramma:

Het voorwerp moet geworpen worden in een vrij en open terrein met gebruik van maximum 3 hekken van 2m lengte niet tegen een afsluiting geplaatst. Er moet een vrije ingang zijn van minimum 1m. (géén doolhof). Het apport wordt geworpen op minimum 5 m. en op max 10 m. voor de geleider. Het voorwerp moet zichtbaar zijn voor de hond na het werpen. De tijd voor de hond om het voorwerp te halen en terug bij de geleider te brengen is bepaald op 30 seconden. Het is de geleider niet toegestaan om eventueel van houding of plaats te veranderen.

- GP 1:

De plaats waar het voorwerp moet geworpen worden, wordt door de keurmeesters bepaald waarbij hindernissen (behalve voedsel) kunnen betrokken zijn.

De tijd voor de hond om het voorwerp te halen en bij de geleider te brengen wordt bepaald door de keurmeesters doch is tenminste 40 seconden. De definitieve tijd mag eventueel aangepast worden na de eerste hond.

Het voorwerp wordt aangenomen vanuit een correcte zit-voor.

Het apport dient na aannemen door de geleider na 2 seconden aan zijn/haar rechter of linkerzijde te zijn, terwijl de hond blijft zitten

Het is de geleider niet toegestaan om eventueel van houding of plaats te veranderen.

STRAFBEPALINGEN

- Wanneer het voorwerp foutief geworpen wordt en de hond niet vertrokken is, wordt het voorwerp door de keurmeesters op de aangeduide plaats geworpen en wordt de oefening verder uitgevoerd.
- Als de hond duidelijk en volledig van houding verandert na het werpen en voor het geven van het bevel om het apport te halen wordt dit bestraft met 1 punt
- De hond die vertrekt nog voor het voorwerp op de aangeduide plaats ligt, wordt bestraft met 2 punten. In dit geval zal de geleider moeten herbeginnen. Bij een herhaling wordt de oefening gestopt met verlies van alle punten.
- De hond die vanuit de aangenomen houding vertrekt vooraleer de keurmeesters een teken gegeven hebben, zal bestraft worden met 2 punten.
- De hond beletten om te vertrekken: -2 punten.
- Bijbevel tot vertrek: -1 punt. Meer dan 2 bijbevelen worden hier echter niet toegestaan.
- Elk bijbevel, met geluid of gebaar, na het vertrekken van de hond: -1 punt
- De hond die het voorwerp vindt en oprapt binnen de vastgestelde tijd, wordt beloond met 3 punten. Deze punten zullen echter verminderd worden met de strafpunten van vooraf gemaakte fouten.
- Het voorwerp niet binnen 3 meters van de geleider brengen, wordt beschouwd als "vinden".
- Het voorwerp binnen 3 meter van de geleider brengen: -1 punt per meter.
- Niet aannemen van de houding "zit" binnen de vooropgestelde tijd: -1 punt.
- Spelen met het voorwerp of het voorwerp beschadigen wordt bestraft met maximum 3 punten, al naar gelang de ernst.
- Voorwerp laten vallen en terug oprapen: -1 punt per keer
- Het voorwerp laten vallen voor de voeten van de geleider: -1 punt.
- Het voorwerp moeilijk afgeven of brutaal afpakken van de hond: max.-5 punten

- Helemaal niet aannemen van het voorwerp op teken van de keurmeesters en terwijl de hond bij de geleider is: -5 punten.
- Het voorwerp onrechtstreeks halen, wordt beschouwd als tijdverlies (geen puntenaftrek)..
- Het voorwerp niet rechtstreeks brengen, zal bestraft worden (interpretatie van de keurmeesters)
- Aanraken van de hond vooraleer deze het voorwerp heeft afgegeven wordt bestraft al naar gelang de ernst en de invloed op de uitvoering van de oefening (max. verlies van 5 punten).
- De geleider verplaatst zich of verandert van houding: verlies van alle punten.

4.2.8. ALGEMENE HOUDING

Bij het beoordelen van de uitgevoerde oefeningen zullen de keurmeesters rekening houden met het gedrag en het temperament van de hond en zijn werklust. Tijdens de duur van de oefeningen moet de hond de hem opgelegde taken uitvoeren zonder tegenzin. Bij het toekennen van de punten zullen de keurmeesters rekening houden met de stiptheid en volmaaktheid van de uitvoering van de oefeningen. Een levenslustige hond zal misschien wel minder volmaakt werken maar zal dan weer andere eigenschappen bezitten die ook niet te versmaden zijn.

De deelnemers moeten ten allen tijde beleefd blijven tegenover de jury het terreinpersoneel en de medespelers. Ongepaste taal of ongepast gedrag van de geleider of van de hond wordt bestraft en kan zelfs uitsluiting met zich brengen.

De keurmeesters zullen ook rekening houden met het uiterlijke voorkomen van de hond en de manier van werken van de geleider. Slordig werken kan dus bestraft worden evenals te laat komen.

Geleiders dewelke het terreinpersoneel lastig vallen om vroegtijdig hun resultaten te kennen kunnen worden bestraft.

Bevuilen van het terrein door de hond wordt telkens bestraft ("plasje" -3 punten, "hoopje" -5 punten)

Elke vorm van geweld door geleiders of honden wordt bestraft met uitsluiting. De keurmeesters maken dan een kort verslag op over dit voorval.

Honden die niet meer onder controle van de geleider zijn, kunnen uitgesloten worden.

Tegen pogingen tot beïnvloeding van de beoordelingen kunnen sancties genomen worden.

De aftrek van punten van algemene houding zullen steeds gemotiveerd zijn (opgave van de redenen).

5. OEFENINGEN VOOR WEDSTRIJDEN GP 2

5.1. Algemene richtlijnen Zie: 4.1

5.2. Beschrijving van de oefeningen en puntentelling

5.2.1. Oef. 1: Onaangelijnd volgen	40 punten
5.2.2. Oef. 2: Ter plaatse blijven	20 punten
5.2.3. Oef. 3: Apporteren	15 punten
5.2.4. Oef. 4: Terugsturen naar de plaats	20 punten
5.2.5. Oef. 5: Houdingen	15 punten
5.2.6. Oef. 6: Terugbrengen van een verloren voorwerp	20 punten
5.2.7. Oef. 7: Oefening uit GP 1	20 punten
5.2.8. Algemene houding	
TOTAAL:	150 punten

OPMERKING

Voor "algemene houding" worden geen punten toegekend. Wel kunnen, van het algemeen totaal, punten afgetrokken worden wegens redenen die verband houden met de algemene houding van de geleider en de hond.

5.2.1. ONAANGELIJND VOLGEN: 40 PUNTEN

De geleider dient met de hond een door de keurmeesters aangeduide weg af te leggen waarbij de hond, die niet aangeliend is, de geleider vlot, attent en correct moet volgen aan zijn linker- of rechterkant. Tijdens de oefening zal de geleider het aangeduide traject volgen en daarbij de armen normaal, vrij en natuurlijk laten bewegen.

De keurmeesters kunnen allerlei vooraf bepaalde aanwijzingen geven waarbij het aantal, de soort en de volgorde per wedstrijd kunnen variëren.

Bijvoorbeeld verschillende houdingen waarbij de geleider al dan niet in beweging blijft. De hond kan daarna opgehaald of opgeroepen worden tot volgen en dit zowel direct als indirect. Ook tempo- en / of richtingsveranderingen, of allerlei andere afleidingen (behalve voedsel), kunnen in de oefening opgenomen worden. Voor het aannemen van een houding mag steeds een apart bevel gegeven worden.

STRAFBEPALINGEN

- Elk bevel, door geluid of gebaar, na het bevel tot vertrek: -1 punt
- Elk bevel op afstand: -2 punten
- Volgen op minder dan 0.5 m. doch niet correct naast de geleider: max. -3 punten (K.D.)
- De hond die het samengaan verstoort (hinderen, blaffen, springen, bijten,...) zal bestraft worden (max. 2 punten)
- Wanneer de hond zich meer dan 0.5 m. verwijderd van de geleider: -1 punt per overtreding.
- Wanneer de hond zich meer dan 1 m. verwijderd van de geleider: -2 punten per overtreding.
- Wanneer de hond zich meer dan 2 m. verwijderd van de geleider: -3 punten per overtreding.
- Wanneer de hond zich meer dan 3 m. verwijderd van de geleider: verlies van alle punten.
- De aangeduide weg wordt niet gevolgd: volgens afspraak aftrek van punten à rato van de overtreding.
- Niet nemen van een voorziene hindernis: volgens afspraak aftrek van punten à rato van de moeilijkheidsgraad.
- Wachten op de hond of bij het nemen van een hindernis wordt telkens bestraft naar gelang de invloed op de uitvoering van de oefening.
- Niet correct tempo wordt bestraft.
- Armen niet vrij of normaal in beweging (geen natuurlijke houding) wordt bestraft met maximum 2 punten.
- Niet aannemen van een opgelegde houding: -5 punten
- Een hond, die zich meer dan één lichaamslengte verplaatst na het aannemen van de houding, verliest de punten van de houding
- Wanneer de hond niet onmiddellijk de opgelegde houding aanneemt en zich vooraf nog verplaatst: -1 punt per meter. Na meer dan 4 meters. ook verlies van de houding.
- Traag reageren of langzaam de opgelegde houding aannemen wordt bestraft. (maximum -2 punten)
- Elk bijbevel in verband met de houdingen: -2 punten.
De geleider mag echter wel zien of de hond het gegeven bevel heeft opgevolgd en de houding heeft aangenomen. Dit "kijken" mag evenwel geen invloed hebben op de uitvoering van de oefening (appreciatie van de keurmeesters).
- Duidelijk veranderen van de opgelegde houding: -5 punten
- De hond verandert van houding doch corrigeert zichzelf zonder tussenkomst van de geleider of verplaatst zich minder dan zijn lichaamslengte is verlies van 2 punten. Eventueel meerdere keren op dergelijke manier van houding veranderen is verlies van de houding.
- Wanneer de hond, na het aannemen van de opgelegde houding niet meer op de plaats blijft, worden de punten van de houding afgetrokken plus 1 punt per meter die wordt verplaatst.
- De hond die oproepen wordt terwijl de geleider in beweging is, zal deze zo snel mogelijk moeten vervoegen. Niet tijdig bij de geleider komen: -1 punt per meter.
- Bij het oproepen van de hond, hetzij in "zit voor", hetzij "aan de "voet", mag de geleider nog slechts één bevel geven. Meerdere bevelen worden hier telkens bestraft: -1 punt
Opgemerkt dient dat de geleider hierbij ook een "natuurlijke houding" moet aannemen, t. t. z. de armen naast het lichaam, eventueel de handen gekruist voor het onderlichaam.
- Opgelegde "zitvoor" of "voet" wordt bestraft: - 1 punt per keer
- Markeren van hindernissen of richtingsveranderingen wordt bestraft a rato van de ernst van de overtreding.

5.2.2. TER PLAATSE BLIJVEN: 20 PUNTEN

De hond moet op bevel van de geleider, na een teken van de keurmeesters, binnen de 10 seconden een opgelegde houding aannemen. Hierbij wordt vertrokken van een andere houding dan deze die wordt opgelegd voor de oefening. De hond zal dan, gedurende een vooraf bepaalde tijd, in de opgelegde houding moeten blijven op de plaats die voor deze oefening door de keurmeesters wordt aangeduid, zelfs bij eventuele verstoring of afleiding. Tijdsduur van de oefening, plaats en houding van de honden alsmede de plaats, waar en hoe de geleiders zich moeten opstellen, aard en duur van de verstoringen of afleidingen, worden door de keurmeesters bepaald. De geleiders kunnen zich uit het zicht van de hond moeten opstellen en mogen zich, bij het verwijderen, nooit achterwaarts bewegen tenzij de keurmeesters dit in de oefening hebben ingewerkt.

STRAFBEPALINGEN:

- Elk bijbevel, door geluid of gebaar, om de hond de opgelegde houding te doen aannemen: -1 punt..
- Aanraken van de hond of sterke hulp: verlies van alle punten.
- Wanneer de hond niet binnen de 10 sec. de opgelegde houding heeft aangenomen, wordt de oefening gestopt: verlies van alle punten.
- De hond moet de opgelegde houding hebben aangenomen alvorens de geleider zich mag verwijderen. Indien dit niet het geval is: verlies van alle punten.
- Bijbevelen tijdens het verwijderen of vanaf de aangeduide plaats: -2 punten.
- De hond blijft ter plaatse maar neemt duidelijk een andere houding aan: -2 punten (ongeacht het aantal houdingsveranderingen)

- de hond blijft ter plaatse maar draait over 180° (dit wordt gelijkgesteld met het verplaatsen van 1m) -1 punt
- Wanneer de hond kort maar duidelijk het contact met de grond verliest met de voorhand of met de achterhand: -1 punt
- De hond die zich meer dan één lichaamslengte verplaatst verliest zijn houding
- De hond verplaatst zich: -1 punt per meter. (meer dan 4 m. verplaatsen is verlies van alle punten)
- Herplaatsing van de hond is niet toegelaten.
- Het ontwijken van eventuele hindernissen die essentieel deel uitmaken van de oefening wordt bestraft al naar gelang dit invloed heeft op de uitvoering van de oefening.
- Voor de hond die anderen stoort: stopzetting van de oef. en verlies van alle punten op de oefening.

5.2.3. APPORTEREN: 15 PUNTEN

Uit vijf verschillende voorwerpen, door de keurmeesters aangeduid, moet de geleider een voorwerp kiezen om de oefening uit te voeren. Deze voorwerpen mogen niet te groot, te klein of te zwaar zijn en de honden mogen er zich niet aan kunnen kwetsen.

De voorwerpen blijven tijdens de wedstrijd voor alle deelnemers dezelfde en kunnen niet gelijkaardig zijn aan voorwerpen waartussen eventueel moet geworpen worden.

Elke deelnemer zorgt er voor dat het gekozen voorwerp na de oefening behoorlijk gereinigd op de plaats wordt teruggelegd. Het voorwerp zal enkel met de handen gemanipuleerd worden (geen speeksel aanbrenge).

De houding die de hond moet aannemen naast de geleider voor het werpen van het voorwerp is naar keuze van de geleider. Het voorwerp zal door de geleider geworpen worden op een door de keurmeesters aangeduide plaats en binnen het zicht van de hond (de richting waarin de hond kan zien werpen).

De hond die met het voorwerp tot bij de geleider komt zal hier in **een correcte "zit voor"** moeten komen. De bedoeling hierbij is om het voorwerp op een rustige manier te kunnen aannemen. Voor het doen aannemen van de houding **"zit-voor"** mag de geleider één bevel geven (gratis) doch slechts wanneer de hond binnen 1 meter is gekomen. Meerdere bevelen zullen worden bestraft. Het apport dient na het aannemen door de geleider na 2 seconden aan zijn/haar rechter of linkerzijde te zijn, terwijl de hond blijft zitten

Voor de tijd van het apporteren wordt er een minimum tijd van 40 sec voorzien. De definitieve tijd mag na de eerste hond worden bepaald.

De tijd die voor de oefening is toegestaan wordt gestopt wanneer de hond in de houding "zit" is gekomen. De hond blijft echter in deze houding tot het einde van de oefening, t.t.z. tot het voorwerp aan de geleider is afgegeven en op teken van de keurmeester.

Voor het afgeven van het voorwerp mag de geleider ook een gratis bevel geven. Meerdere bevelen hiervoor worden eveneens bestraft.

Indien de hond het voorwerp laat vallen voor de voeten van de geleider, mag deze het voorwerp oprapen zonder zich te verplaatsen en zonder een bevel van de keurmeesters

Op een teken van de keurmeesters zal de geleider aan de hond, die zich naast hem bevindt, het bevel geven tot vertrek.

De hond zal het voorwerp gaan zoeken en terugbrengen binnen een vooraf bepaalde tijd.

Het is de geleider niet toegestaan om van houding of plaats te veranderen.

STRAFBEPALINGEN (zie GP1)

- Wanneer het voorwerp foutief geworpen wordt en de hond niet vertrokken is, wordt het voorwerp door de keurmeesters op de aangeduide plaats geworpen en wordt de oefening verder uitgevoerd.
- De hond die vertrekt nog voor het voorwerp op de aangeduide plaats ligt, wordt bestraft met 2 punten. In dit geval zal de geleider ook moeten herbeginnen. Bij een herhaling wordt de oefening gestopt met verlies van alle punten.
- **De hond die voor het vertrek verandert van houding (doch naast de geleider blijft): -1 punt**
- De hond die **vanuit de aangenomen houding** vertrekt vooraleer de keurmeesters een teken gegeven hebben, zal bestraft worden met -2 punten
- De hond beletten om te vertrekken: -2 punten.
- Bijbevel tot vertrek: -1 punt. Meer dan 2 bijbevelen worden hier echter niet toegestaan.
- Elk bijbevel, met geluid of gebaar, na het vertrekken van de hond: -1 punt
- De hond die het voorwerp vindt en oprapt binnen de vastgestelde tijd, wordt beloond met 3 punten. Deze punten zullen echter verminderd worden met de strafpunten van vooraf gemaakte fouten.
- Het voorwerp niet binnen 3 meters van de geleider brengen, wordt beschouwd als "vinden".
- Het voorwerp binnen 3 m van de geleider brengen: -1 punt per m.
- Niet aannemen van de houding "zit" binnen de vooropgestelde tijd: -1 punt.
- Spelen met het voorwerp of het voorwerp beschadigen wordt bestraft met maximum 3 punten, al naar gelang de ernst.
- Voorwerp laten vallen en terug oprapen: -1 punt per keer
- Het voorwerp laten vallen voor de voeten van de geleider: -1 punt.
- Het voorwerp moeilijk afgeven of brutaal afpakken van de hond: maximum -5 punten

- Helemaal niet aannemen van het voorwerp op teken van de keurmeesters en terwijl de hond bij de geleider is: -5 punten.
- Het voorwerp onrechtstreeks halen, wordt beschouwd als tijdverlies (geen puntenaftrek)..
- Het voorwerp niet rechtstreeks brengen, zal bestraft worden (interpretatie van de keurmeesters)
- Aanraken van de hond vooraleer deze het voorwerp heeft afgegeven wordt bestraft al naar gelang de ernst en de invloed op de uitvoering van de oefening (max. verlies van 5 punten).
- De geleider verplaatst zich of verandert van houding: verlies van alle punten.

5.2.4. TERUGZENDEN NAAR DE PLAATS: 20 PUNTEN

Op teken van de keurmeesters vertrekt de geleider met de hond van op een aangeduide plaats en gaat, volgens een vooraf aangeduide weg waarbij de hond correct moet volgen, naar een voor de hond aan te duiden plaats.

Daar aangekomen geeft de geleider aan de hond een teken (vrije keuze) om de hond duidelijk te maken dat dit zijn plaats betreft. Vervolgens geeft de geleider de hond het bevel om te «liggen» (1 bevel toegelaten). Zowel het teken voor de plaats als het bevel om te liggen worden gegeven op aanduiding van de keurmeester. De geleider gaat terug naar het vertrekpunt

Op teken van de keurmeesters geeft de geleider het bevel aan de hond om bij hem te komen. De hond moet dan rechtstreeks (langs dezelfde weg of een kortere), in een vlot tempo bij de geleider komen in "zitvóór" (1 bevel). Op aanwijzing van de keurmeesters beveelt de geleider de hond om naast zich aan de voet te komen zitten. De hond blijft in deze houding tot de geleider, weer op teken van de keurmeesters, het bevel geeft aan de hond om terug te gaan naar de aangeduide plaats (langs dezelfde weg of een kortere) waar dan de hond binnen een vooraf vastgestelde tijd, opnieuw en uit eigen beweging, moet gaan liggen. De vooropgestelde tijd mag maar niet uitgespeeld worden (keuze van de geleider).

Wanneer de hond op de plaats is aangekomen, begeeft de geleider zich op teken van de keurmeesters naar de hond. De oefening eindigt wanneer de geleider terug bij de hond is en een teken krijgt van de keurmeesters.

"Markeren" van de plaats voor de hond is aan de geleiders niet toegestaan.

STRAFBEPALINGEN

- Voor de af te leggen weg naar de aangeduide plaats voor de hond: zie onaangelijnd volgen.
- Elke bijbevel, door geluid of gebaar, om de hond te doen liggen: - 1 punt.
- De hond moet de liggende houding hebben aangenomen alvorens de geleider zich mag verwijderen. Indien dit niet het geval is: -2 punten.
- Markeren van de plaats voor de hond: verlies van alle punten.
- Bijbevel tijdens het verwijderen of vanaf de aangeduide plaats van de geleider: -2 punten.
  - De hond blijft ter plaatse maar verandert duidelijk van houding, eventueel meerdere keren: -2 punten
- De hond verplaatst zich: -1 punt per meter (na meer dan 4 meter is verlies van alle punten). Herplaatsing wordt niet toegestaan.
- Na het oproepen slechts komen tot op 2 m. van de geleider: -3 punten
- Niet aannemen van "zitvóór": -1 punt
- Niet komen "aan de voet": -1 punt
- Vertrekken van de hond zonder bevel af te wachten: -2 punten
- De hond gaat niet terug op de aangeduide plaats liggen: -1 punt per meter (meer dan 4 m is verlies van alle punten).
- De hond gaat terug op de plaats doch neemt niet de liggende houding aan: -2 punten.
- Tijdens de gezamenlijke wandeling zal het ontwijken van eventuele hindernissen dewelke essentieel deel uitmaken van de oefening worden bestraft al naar gelang dit invloed heeft op de uitvoering van de oefening. (max. -2 punten)
- Aanraken van de hond tijdens de oefening: verlies van alle punten.
- Onrechtstreeks, ongeïnteresseerd of langzaam naar de geleider toekomen wordt bestraft (max -2).
- De hond die zich niet rechtstreeks terug naar zijn plaats begeeft (herleggen) zal bestraft worden met 1 verliespunt (ongeacht het aantal keren dat hij zich herlegt).

5.2.5. HOUDINGEN: 15 PUNTEN

Deze oefening wordt uitgevoerd volgens de richtlijnen van de keurmeesters. Zij bepalen de plaats van de hond en de houding die deze moet aannemen bij het begin van de oefening (voorlopige houding). De keurmeesters bepalen eveneens de plaats en de houding, het al of niet in beweging zijn van de geleider en / of de handelingen dewelke deze eventueel moet uitvoeren tijdens de oefening.

Het is tijdens de oefening niet nodig dat de hond in het zicht blijft van de geleider, noch dat de hond de geleider kan zien. De voorlopige houding dient aangenomen te worden op bevel van de geleider. De hond die de voorlopige houding

aanneemt alvorens de geleider deze bevolen heeft zal terug in een andere houding geplaatst worden (geen aftrek van punten).

Telkens op teken van de keurmeesters zal de geleider dan de hond nog twee andere houdingen doen aannemen.

Voor de aftrek van punten wordt de oefening in 3 delen opgesplitst, t. t. z.: de 1° houding (V.H.) is 3 punten, de 2° en 3° houding is telkens 6 punten.

Per houding mogen slechts 2 bijbevelen gegeven worden. Na meer dan de voorziene bevelen per houding wordt de oefening gestopt echter met behoud van het tot dan toe behaalde aantal punten.

STRAFBEPALINGEN

- Elk bijbevel voor de houdingen, door geluid of gebaar of een late reactie (ook voor de V.H.) =: -1 punt.
- Vooraleer de geleider zich van de hond zal verwijderen, moet deze op bevel van de geleider de voorlopige houding aangenomen hebben. De geleider blijft daarom bij de hond tot de keurmeesters het teken geven om naar de aangeduide plaats te vertrekken.
- Verplaatsing van de hond: -1 punt per meter.
Na meer dan 3 m. verplaatsen, wordt de oefening gestopt, echter met het behoud van de tot dan toe behaalde punten.
- Wanneer in de oefening een hindernis is ingebouwd, geldt deze voor de ganse oefening en kan hiervoor punten afgetrokken worden: -1 punt per houding
- Wanneer de geleider de hond niet op de aangeduide plaats (vb een hindernis) de voorlopige houding doet aannemen: verliest van 2 punten per houding.
- Sterke hulp bij de oefening vooraleer de keurmeesters het teken gegeven hebben van het einde van de oefening: verlies van alle punten.
- Verlaten van de hond voor het teken van de keurmeesters, waarbij de hond de opgegeven houding wel aangenomen heeft: -2 punten

5.2.6. TERUGBRENGEN VAN EEN VERLOREN VOORWERP: 20 PUNTEN

De geleider dient met een correct volgende, onaangelijnde hond een door de keurmeesters aangeduide weg af te leggen.

Tijdens de volledige weg zal de hand met het voorwerp op de rug gehouden worden behoudens tijdens een loopas: dan mag de arm met het voorwerp zwaaien. Onderweg en op een door de keurmeesters vooraf aangeduide plaats zal de geleider een houten voorwerp van 2 cm diameter en maximum 10 cm lang, kleurloos (blank hout) en geurloos (behoudens de geur van de geleider) en eigendom van de geleider, achterlaten op een voor de hond onopvallende manier. De geleider zal, van op een eveneens door de keurmeesters aangeduide plaats en op teken van hen, de hond die op een correcte wijze aan de voet zit terugsturen om het voorwerp te zoeken en terug te brengen binnen een vooraf vastgestelde tijd (minimum 40 seconden). De geleider mag evenwel de hond eerst nog op een behoorlijke wijze attent maken op de oefening.

Wanneer de hond het voorwerp gevonden heeft en terug tot bij de geleider komt zal hij hier de houding "zit-voor" moeten aannemen. De bedoeling hierbij is om deze het voorwerp op een rustige manier te kunnen doen aannemen. Het voorwerp dient na het aannemen door de geleider na 2 seconden aan zijn/haar rechter of linkerzijde te zijn, terwijl de hond blijft zitten.

Voor het doen aannemen van de houding "zit-voor" mag de geleider één bevel geven (gratis) doch slechts wanneer de hond binnen één meter is gekomen. Meerdere bevelen zullen worden bestraft.

De tijd die voor de oefening is toegestaan stopt wanneer de hond in de houding "zit" is gekomen maar de hond blijft in deze houding tot het einde van de oefening, t. t. z. tot het voorwerp aan de geleider is afgegeven en op teken van de keurmeesters.

Voor het afgeven van het voorwerp mag de geleider ook een bevel geven. Meerdere bevelen hiervoor worden eveneens bestraft.

Het bedoelde voorwerp moet tijdens de ganse duur van de wedstrijd voor de hond verborgen blijven tot op bevel van de keurmeesters.

De af te leggen weg van de geleider met de hond is eveneens onderdeel van de oefening (zie onaangelijnd volgen).

STRAFBEPALINGEN

- Voor de af te leggen weg naar de aangeduide plaats: zie onaangelijnd volgen.
- Het voorwerp niet op de aangeduide plaats achterlaten wordt bestraft à rato van de invloed op de oefening
- Foutief achterlaten van het voorwerp (duidelijke markering, overduidelijke lichaamstaal of ander signaal,...): verlies van alle punten.
- Wanneer de hond het voorwerp bij het achterlaten opmerkt en opneemt, moet de geleider herbeginnen. Deze herkansing is echter slechts eenmaal toegestaan en met verlies van 10 punten.
- De hond die vertrekt vooraleer de keurmeesters een teken gegeven hebben, zal bestraft worden met 2 punten.
- Bijbevel tot vertrek: -1 punt. Meer dan twee bijbevelen worden hier echter niet toegestaan.
- Elk bijbevel, met geluid of gebaar, na het vertrekken van de hond: -1 punt
- De hond die het voorwerp vindt en opraapt binnen de vastgestelde tijd, wordt beloond met 3 punten. Deze punten zullen echter verminderd worden met de strafpunten van vooraf gemaakte fouten.

- Het voorwerp niet binnen de vooropgestelde tijd binnen 3 meters van de geleider brengen, wordt beschouwd als "vinden".
- Het voorwerp binnen 3 m. van de geleider brengen: -1 punt per m.
- Niet aannemen van de houding "zit-voor" binnen de vooropgestelde tijd: -1 punt
- Spelen met het voorwerp of het voorwerp beschadigen wordt bestraft met maximum 3 punten, al naar gelang de ernst.
- Voorwerp laten vallen en terug oprapen: -1 punt per keer
- Het voorwerp laten vallen voor de voeten van de geleider: -1 punt.
- Het voorwerp moeilijk afgeven of brutaal afpakken van de hond: maximum -5 punten.
- Helemaal niet aannemen van het voorwerp op teken van de keurmeesters en terwijl de hond bij de geleider is: -5 punten
- Aanraken van de hond vooraleer deze het voorwerp heeft afgegeven wordt bestraft al naar gelang de ernst en de invloed op de uitvoering van de oefening.
- De keurmeesters hebben te allen tijde het recht om de voorwerpen te controleren.

5.2.7. EEN OEFENING UIT GP 1: 20 PUNTEN

Bij elke wedstrijd GP 2 zal een oefening uit GP 1 worden ingevoerd. De keuze van deze oefening is vrij aan de keurmeesters.

Voor de uitvoering en de strafbepalingen van deze oefening gelden de regels en strafbepalingen van GP 1 (geen dubbele aftrek meer van punten):

5.2.8. ALGEMENE HOUDING

Bij het beoordelen van de uitgevoerde oefeningen zullen de keurmeesters rekening houden met het gedrag en het temperament van de hond en zijn werklust. Tijdens de duur van de oefeningen moet de hond de hem opgelegde taken uitvoeren zonder tegenzin. Bij het toekennen van de punten zullen de keurmeesters rekening houden met de stiptheid en volmaaktheid van de uitvoering van de oefeningen. Een levenslustige hond zal misschien wel minder volmaakt werken maar zal dan weer andere eigenschappen bezitten die ook niet te versmaden zijn.

De deelnemers moeten ten allen tijde beleefd blijven tegenover de jury het terreinpersoneel en de medespelers. Ongepaste taal of ongepast gedrag van de geleider of van de hond wordt bestraft en kan zelfs uitsluiting met zich brengen.

De keurmeesters zullen ook rekening houden met het uiterlijke voorkomen van de hond en de manier van werken van de geleider. Slordig werken kan dus bestraft worden evenals te laat komen.

Geleiders dewelke het terreinpersoneel lastig vallen om vroegtijdig hun resultaten te kennen kunnen worden bestraft. Bevuilen van het terrein door de hond wordt telkens bestraft ("plasje" -3 punten, "hoopje" -5 punten)

Elke vorm van geweld door geleiders of honden wordt bestraft met uitsluiting. De keurmeesters maken dan een kort verslag op over dit voorval.

Honden die niet meer onder controle van de geleider zijn, kunnen uitgesloten worden.

Tegen pogingen tot beïnvloeding van de beoordelingen kunnen sancties genomen worden.

De aftrek van punten van algemene houding zullen steeds gemotiveerd zijn (opgave van de redenen).

6. VETERANENPROGRAMMA

6.1 Algemene richtlijnen

Om deel te nemen aan het veteranenprogramma moet de hond de leeftijd van 8 jaar bereikt hebben en deelgenomen hebben aan officiële wedstrijden in het debutantenprogramma, GP 1 of GP 2

De overgang is onomkeerbaar en wordt genoteerd in het werkboekje. De behaalde punten worden in het werkboekje ingeschreven.

De uitvoeringsmodaliteiten en strafbepalingen zijn volgens GP2 (het brevet voor wat betreft het oproepen), met inbegrip van de aanvullende bepalingen in de beschrijving van de oefeningen.

Een groep bestaat uit maximaal 5 honden.

De gebruikte toestellen hebben een maximumhoogte van 25 cm en zijn stabiel. Platformen meten minimum 50cm x 100cm en zijn voldoende stroef. Het gebruik van tunnels, trappen, verende oppervlakten en dergelijke is niet toegestaan.

Alle oefeningen worden uitgevoerd in het zicht van de hond en de hond werkt steeds voor de geleider (180°).

6.2. Beschrijving van de oefeningen en puntentelling

6.2.1. Oef. 1: Onaangelijnd volgen	40 punten
6.2.2. Oef. 2: Ter plaatse blijven	20 punten
6.2.3. Oef. 3: Apporteren	15 punten
6.2.4. Oef. 4: Terugsturen naar de plaats	20 punten
6.2.5. Oef. 5: Houdingen	15 punten
6.2.6. Oef. 6: Terugbrengen van een verloren voorwerp	20 punten
6.2.7. Oef. 7: Oproepen met hindernissen	20 punten
6.2.8. Algemene houding	
TOTAAL:	150 punten

OPMERKING

Voor "algemene houding" worden geen punten toegekend. Wel kunnen, van het algemeen totaal, punten afgetrokken worden wegens redenen die verband houden met de algemene houding van de geleider en de hond.

6.2.1 ONAANGELIJND VOLGEN: 40 PUNTEN

Tijdens de wandeling (geen looppas) worden door de hond 2 houdingen (sta of zit) aangenomen waarbij de hond mag achtergelaten worden. Na elke houding volgen maximaal 1 zit-voor en 1 voet.

6.2.2 TER PLAATSE BLIJVEN: 20 PUNTEN

De hond wordt gedurende 2 minuten achter gelaten in de houding af. Afleiding is toegestaan

6.2.3 APPORTEREN: 15 PUNTEN

Het apporteren gebeurt met het voorwerp van de geleider (eigen voorwerp).

Afleiding is toegestaan (doolhof, voorwerpen, ...)

De minimum tijd bedraagt 50 seconden

6.2.4 TERUGZENDEN: 20 PUNTEN

De aangeduide plaats om terug te gaan bevindt zich op maximaal 20 meter van de geleider. Er zal geen afleiding zijn op het parcours (tussentijdse houdingen e.d.).

De minimumtijd om terug naar de plaats te gaan bedraagt 25 seconden

6.2.5 HOUDINGEN: 15 PUNTEN

Drie houdingen naar keuze van de keurders op maximaal 4 meter van de geleider.

6.2.6 TERUG BRENGEN VAN EEN VERLOREN VOORWERP: 20 PUNTEN

Het parcours is uit te voeren op 1 terrein zonder afleiding (valse voorwerpen e.d.) met maximaal 3 richtingsveranderingen. De minimum tijd bedraagt 50 seconden.

6.2.7 OPROEPEN MET HINDERNISSEN: 20 PUNTEN

Oproepen vanaf 30 meter in een rechte lijn. Achterlaten zoals bij brevet; afwerken met zitvoor en voet.

Puntentelling zoals bij brevet (behalve tempo: geen aftrek van punten). De hond krijgt 20 seconden. Wanneer slechts een deel van het parcours afgelegd werd aftrek van 1 punt per meter dat de hond van de geleider verwijderd is (+ ZV + V)

6.2.8 ALGEMENE HOUDING

Zie bepalingen onder 5.2.8

De keurmeester zal bij de uitvoering rekening houden met de leeftijd van de hond.

7. PROGRAMMA VOOR ANDERSVALIDEN

7.1 Algemene bepalingen

Definitie: “andersvalide: “ iemand met fysieke en/of mentale beperkingen (niet-tijdelijke handicap) maar in staat om een hond zelfstandig te geleiden”. De persoon in kwestie mag zich bedienen van hulpmiddelen om zich voort te bewegen.

Het programma voor andersvaliden kan georganiseerd worden als aparte discipline tijdens een wedstrijd 4B (zoals brevet, debutanten, GP1, GP2 of veteranen. Opgelet: maximum 3 programma's per 2 keurders.

De organisatie gebeurt op vrijwillige basis middels een aanvraag voor opname in de sportkalender en volgens dezelfde modaliteiten als voor de andere programma's (brevet, debutanten, GP1 en GP2).

Een volledige groep bestaat uit maximum 5 deelnemers. De voorziene speeltijd bedraagt 1u per groep. Tussen de oefeningen mag de geleider gaan zitten (de organisator voorziet stoelen).

De resultaten worden in het werkboekje ingeschreven

Bij inschrijving wordt de aard van de beperking en/of het hulpmiddel aangegeven

Om deel te nemen dienen test van sociaal gedrag en brevet GP behaald te zijn (dit kan in het gewone circuit; in deze disciplines werd deelname door andersvaliden immers al toegestaan)

7.2. Beschrijving van de oefeningen en puntentelling

De uitvoeringsmodaliteiten en strafbepalingen zijn volgens het debutantenprogramma met dien verstande dat geen enkele hindernis mag gebruikt worden.

7.2.1. Oef. 1: Volgen aan de leiband	15 punten
7.2.2. Oef. 2: Volgen in vrijheid	15 punten
7.2.2. Oef. 3: Terugsturen	15 punten
7.2.3. Oef. 4: Down (blijven liggen)	10 punten
7.2.4. Oef. 5: Terugroepen en onderbreken	20 punten
7.2.5. Oef. 6: Houdingen	10 punten
7.2.7. Oef. 7: Terugbrengen van een voorwerp	15 punten
7.2.8. Algemene houding	
TOTAAL:	100 punten